

„V PODSTATĚ NEBYLO KAM UKROČIT“: VÝROBCE NÁSTROJŮ ROSTA ČAPEK

Jan Sobotka

Výrobce strunných nástrojů Rosta Čapek a jeho již třicet šest let existující firma *Čapek Bluegrass & Jazz Instruments*¹ mohou být jedinečným příkladem využití sociálního a kulturního kapitálu získaného přímou cestou od otce Jana (1940–1996), hudebníka a sběratele hudebních nástrojů, všeobecně známého pod přezdívkou Krist’ák, a matky Jaroslavy (*1946), rovněž aktivní hudebnice (Příloha, obr. 1). Těžiště činnosti rodičů R. Čapka spadalo především do období normalizace, zatímco k rozvoji firmy a dalším souvisejícím aktivitám jejich syna došlo až po změně politických a ekonomických poměrů na počátku 90. let, lze tedy srovnávat radikálně odlišné možnosti i limity těchto období. „*Je až neuvěřitelné,*“ vzpomíná Rosta Čapek, „*jak svobodný a plný život dokázali moji rodiče i se svými kamarády žít i v době komunistické nesvobody.*“ (Čapek 2016: 7)

I.

Na počátku bylo zásadně určující prostředí trampských komunit první poloviny 60. let s vitální hudební scénou, jejíž žánrové spektrum se od poloviny dekády rozšiřovalo zejména směrem k americkému bluegrassu; jednou z klíčových osobností tohoto procesu byl právě Jan Čapek.

Stísněný byt Čapkových v Praze v ulici Zubatého 9, označovaný za „*trampské ministerstvo,*“ slovy pamětnice „*nonstop bar, debatní klub, azylový prostor, muzeum hudebních nástrojů*“ (Čapek 2016: 8), se stal centrem, kudy „*procházely dějiny české country a bluegrassové hudby. Podávali si tu ruce Matuška s Kidem, zkoušely tu kapely, jezdil sem celý muzikantský svět*“ (tamtéž; Příloha, obr. 2).

1. Srov. *Čapek Bluegrass & Jazz Instruments* [online] [cit. 29. 9. 2021]. Dostupné z: <<http://www.capekinstruments.com/index.php>>.

Jan Čapek s bluegrassovým instrumentářem (kytara typu dreadnought, dobro, autoharfa, mandolína s klenutou deskou). 70. léta 20. století. Archiv R. Čapka

Smíchovský byt tvořil tak trochu spojitě nádoby s nedalekým hostincem U Tučků v Holečkově ulici² (Příloha, obr. 3 a 4), který fungoval obdobně jako o něco mladší hanspaulský „Houtyš“; ten se ovšem z výchozího obdobného tramskému repertoáru vyvinul později v centrum blues.³

Veřejnost mohla Jana Čapka-Kristáka zaznamenat, když jako první nahrál pro Československý rozhlas (namísto původně předpokládaného Waldemara Matušky) legendární *Krinolinu* Kapitána Kida, když v roce 1967 zvítězil v kategorii tramské sbory s osadou Mohykáni nebo když v roce 1976 v Ústí nad Labem získal – jako jeden ze dvou prvních držitelů – Zlatou Portu. Zdůvodnění bylo formulováno velmi výstižně: „*Za dlouholetou práci skupiny nebo jednotlivce ve vymezené hudební oblasti.*“⁴

2. U Tučků, Praha 5 – Smíchov, Holečkova 877/67, dnes čínská restaurace Lilie.
3. Na Pískách, lidově „hostinec U Tyšerů“, z toho akronym Houtyš. Praha 6 – Dejvice, Krocínovská 3. K hudebnímu vývoji srov. Bezr 2020, 2016.
4. Druhým oceněným byl Jaroslav Velinský – Kapitán Kid (1932–2012).

Díky intenzivnímu zájmu především o strunné drnkací nástroje shromáždil Jan Čapek během let sbírku, rozšiřovanou z bazarů i pomocí sítě muzikantských kontaktů, včetně zahraničních. Běžně prováděl opravy či úpravy starších exemplářů, ale snad jediným pokusem o nový nástroj byla stavba banja (Příloha, obr. 5) s kovářem, grafikem, keramikem, restaurátorem a textilním výtvarníkem Rafaelem Knoblochem (1944).

Po několika letech v kladenských dolech a řadě různých způsobů obživy, provozovaných jako svobodné povolání tak, aby bylo možno se dostatečně věnovat záležitostem okolo muziky, dokázal v roce 1971, tedy na počátku normalizace, založit profesionální a komerčně velmi úspěšnou dívčí kapelu Schovanky⁵ (Příloha, obr. 6 a 7). Ta již nestihla mít „americké“ jméno, neboť právě v době jejího vzniku byl činěn výrazný nátlak na počestění anglických názvů.⁶

Při dodnes spíše bizarně působící koncepci, dle níž byly vybírány hudebnice tak, aby byla vždy zastoupena blondýnka, brunetka, zrzka atd., a již trochu racionálnější distribuci nástrojů („*Pilné a talentované banjo, mandolína, dobro, méně pilné a méně talentované, basa, kytara*“ – Čapek 2016: 52–53) skupina rychle přesvědčila počáteční skeptiky. „*Až při jejich představování vyšlo najevo, že to jsou samé holky. Sálem to malinko zklamané zašumělo, zvláště když začaly hrát a hned v prvních taktech ztateně hudebně škobrtaly. Obecenstvo poněkud tuhlo, jenomže holky se do toho najednou opřely, zrychlily a každá dala postupně skvělé sólo. Ukázalo se, že si z nás udělaly legraci a že jsou opravdu skvělými hráčkami i zpěvačkami.*“ (Hruška 2014)

Jan Čapek ovšem dokázal současně s pevným vedením kapelu prosazovat na hudební scéně vpravdě americkými metodami: na první významnější samostatné vystoupení skupil všechny vstupenky (jejichž cena tehdy nebyla nijak závratná), čímž dosáhl toho, že plakáty byly všude přelepeny oznámením VYPRODÁNO. Lístky pak rozdál kamarádům, ale návštěvnost dalších koncertů již

5. V původní sestavě banjo Jarka Čapková, housle Daniela Šebestová, mandolína, auto-harfa Vanda Lukašovská, kytara Ludmila Zábršová a kontrabas Zora Kutilová.
6. Např. Greenhorns–Zelenáči, Rangers–Plavci, Bluegrass Hoppers–Fešáci.

byla zajištěna.⁷ Jako návrh na jméno kapely pro zahraniční vymyslel název „Show Anky“, nicméně nakonec jej Schovanky nepoužily a např. v Německu hrály pod svým českým názvem.

V krajně nepříznivých podmínkách fungovala skupina po celá 70. léta velmi úspěšně, přičemž se honoráře hudebnic rozdělovaly rovným dílem, bez ohledu na dosažené kvalifikační třídy. V obdobích personální obměny ovšem, jak vzpomíná syn Čapkových, doma „*olizovali struhadlo vod knedlíků, který se dělaly před třema lety, prostě to pak byl oběšeněj pavouk v lednici...*“.⁸ Při značné fluktuaci hudebnic zůstávaly nástroje až na výjimky v kapele pro nově příchozí.

Z víceméně osobních důvodů přestává Jan Čapek po roce 1980 skupinu vést a pod názvem Schovanky funguje nadále již personálně, ale především stylově zcela jiné uskupení. Manželé Čapkovi se poté věnovali zhotovování výrobků z kůže zdobených tepáním, Jaroslava Čapková v této činnosti pokračuje dosud.

Nelze přehlédnout, že vize Jana Čapka zřejmě nevědomky korespondovala s děním na americké scéně: za první dívčí bluegrassovou kapelu⁹ jsou totiž považovány Buffalo Gals¹⁰ ze Syracuseké univerzity, které začaly jako trio v roce 1970, na scéně se objevily koncem roku 1972 a v roce 1975 nahrály album *First Born*; skupina skončila patrně v roce 1979, nicméně některé z hudebnic byly nadále aktivní. Nešlo však o záležitost iniciovanou manažerem, ale od počátku zcela spontánní podnik samotných hudebnic. Během následujících let přibýly ve Spojených státech amerických další dívčí kapely.¹¹

Lze tedy zvažovat, jak by do této situace zapadly české průkopnice, sice s handicapem jazykové bariéry, ale také s výhodou

7. Rozhovor autora s R. Čapkem 2. 7. 2021.

8. Tamtéž.

9. Ojedinělý a neurčitý údaj o existenci ještě starší dívčí bluegrassové skupiny odkazuje na polovinu 60. let ve spojení se jménem Glorie Belle (srov. Adler 2004: 297).

10. Původně Bluegrass Chips – Susie Monick banjo, Martha Trachtenberg kytara, Nancy Josephson kontrabas, Carol Siegel mandolína a Sue Raines housle (Henry 2013: 207–215).

11. The Woodetts. New Coon Creek Girls, Side-saddle, Wildwood Pickers, Cherokee Rose, Sweet Dixie, Ladies Fancy, Sugar in the Gourd, The Happy Hollow String Band. Mountain Lace, Petticoat Junction, Sassygrass či Feminine Grass (Adler 2004: 297; Bufwack – Owerman 1993: 462).

určité exotičnosti. Americké hudebnice mimochodem čelily stejné počáteční nedůvěře kolegů jako pražské Schovanky. Podobné úvahy přitom nejsou nikterak mimo realitu: v roce 1975 navázal Jan Čapek kontakty s bluegrassovou skupinou McLain Family (dalším kontaktem s americkou bluegrassovou scénou byla též kapela Hickory Wind) a velvyslanectvím USA v Praze.

Díky tomu také Schovanky posléze získaly pozvání Johnnyho Cashe: „*Když byl v roce 1978 v Praze Johnny Cash, pozval nás, abychom s ním vystupovaly v USA. To se, bohužel, neuskutečnilo. Zakázali nám odjet, i když už jsme měly zakoupené letenky.*“ (Hruška 2014: 8) Za pozornost stojí už samotný fakt, že na setkání s Cashem, tehdy bezkonkurenční superstar country music, byl tehdy na velvyslanectví vedle muzikantů Josefa Šimka (1941–2000),¹² Antonína Hájka (1944–1989),¹³ Jiřího Brabce (1940–2003)¹⁴ a Pavla Bobka (1937–2013), tedy hvězd takříkajíc z první linie, po zásluze pozván i muž setrvávající spíše v zákulisí české country. Nicméně zde jeho aktivity narazily na železnou oponu, či spíše železný strop. Dochovaná fotografie (Příloha, obr. 8) ovšem jedinečně zachycuje Johnnyho Cashe zjevně podléhajícího – navzdory jazykové bariéře – kouzlu Kristíákovy osobnosti.

II.

Intenzivní koncertování Čapkových se Schovankami bylo pro jejich syna Rostislava (* 1968) dostatečnou zkušeností, aby zvolil poněkud jinou životní dráhu, ale hudbě, zejména bluegrassové, se přitom nevzdálil: „*Měli ročně spoustu koncertů, jako dítě jsem je moc nevidal. Rodičům jsem se musel vždycky málem představit. A oni mně. To bylo období, které pro ně bylo velmi intenzivní. Ale taky jsem byl dost brzo samostatný. A vzešlo z toho i moje rozhodnutí, že nikdy nebudu profesionální muzikant.*“ (Čaban 2019) Jakkoliv jej nikdo nikam nesměroval, vliv prostředí byl tak dominantní, že „*v podstatě nebylo kam ukročit*“ (Čapek 2016: 7).

12. Mandolinista a kytarista skupiny Greenhorns.

13. Kontrabasista skupiny Rangers.

14. Vedoucí skupiny Country Beat.

Rosta Čapek. Foto Marta Kolínská

Elementární hudební přípravě Rosta ovšem neunikl: „*V dětství jsem byl od čtyř do osmi let nucen hrát na housle – to nemělo velký úspěch. Následovala na chvíli kytara a pak už pětistrunné banjo. Na to si občas rád zahraji s kamarády, ale rozhodně veřejně nevystupuji a ani mě to neláká. Nejvíc si zahraji při seřizování nástrojů z mé dílny.*“ (Pošíval – Čapek 2010)

Jako inspiraci z dětství Rosta uvádí návštěvy u houslaře Rafaela Tichého (1945–1980) v Kafkově ulici v Dejvicích,¹⁵ atmosféru jeho dílny a také neurčitý dojem, že se zde naskýtá možnost existovat mimo systém, tedy stejně jako rodiče se živit svobodným povoláním. Na tomto místě je možno připomenout obdobnou praxi společenství undergroundu, které má s trampským hnutím řadu jak zcela shodných, tak i naopak ostře odlišných rysů.

V první polovině 80. let proto Rosta Čapek nastoupil na houslařskou školu v Lubech, poté pokračoval v Hradci Králové na dnešní Střední uměleckoprůmyslové škole hudebních nástrojů.

15. Rozhovor autora s R. Čapkem 2. 7. 2021. R. Tichý též spolupracoval se Schovankami a zhotovil i několik dober a mandolín. Viz „Rafael Tichý.“ *Wikipedie* [online] [cit. 29. 9. 2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Rafael_Tich%C3%BD>.

První banjo, které postavil již v roce 1985, mu ukradli z auta před domem – možná bylo také prvním z jeho dílny, které se dostalo do zahraničí. Během vojny pak postavil i první mandolínu. Zatímco v houslařské škole získal základní dovednosti potřebné ke stavbě mandolín (dalším zdrojem byly plány nástroje, získané přímo z USA), při stavbě banja přišel vhod rodinný kapitál: v otcově sbírce se nacházel v té době jediný exemplář banja Gibson RB 250 Mastertone v Československu, což začínajícího výrobce – mladšího než většina konkurentů – postavilo na vynikající startovní pozici.

Na tomto místě je třeba připomenout, že domácí bluegrassová scéna dala vzniknout řadě dílen, které dosáhly světové úrovně a dodávají dnes nejen nástroje, ale i dílčí komponenty do Spojených států amerických.¹⁶ V takovémto prostředí sehrála možnost provést důkladnou pitvu špičkového nástroje zásadní roli. První banja vyráběl Rost'a Čapek pod značkou *Satcha*, akronymem jmen Saidl-Čapek.¹⁷

Krátce po návratu z vojny se Rost'a Čapek ocitá již ve zcela nových poměrech. Nejprve nastupuje do pražského bazaru hudebních nástrojů, později otevírá s Danielem Opatrným a Martinem Žákem obchod s hudebními nástroji v Náprstkově ulici,¹⁸ v té době zároveň nástroje vyráběl a pokračoval bez přerušení dál již ve vlastní dílně. „*Hned na začátku jsem si uvědomil, že nechci mít žádnou továrnu, nikdy jsem nechtěl podnikat ve velkém, mít desítky zaměstnanců. Daleko víc mě láká vyrábět nástroje na objednávku v dokonale kvalitě a každému výrobku se maximálně věnovat. Proto si obzvláště na mandolíny připravuji všechny přířezy sám.*“ (Pošíval – Čapek 2010)

A zde přichází vhod opět rodinný společenský kapitál, tedy klientela Zubatého 9 a štamgasti hostince U Tučků: „*...aniž to táta tehdy mohl vědět, připravil mi desítky zákazníků, pro které dnes vyrábím své nástroje.*“ (Čapek 2016: 7) Tento okruh, k němuž

16. Kovové součásti pro banja Gibson, Stelling, Huber apod. i nástroje z dílen od Edy a Pavla Křišťůvkových, Jaroslava Průchy, Vladislava Ptáčka, Stanislava Štola, Ondřeje Holoubka, Františka Furcha, Romana Zajíčka, Pavla Janišše, Jiřího Lebedy, Zdeňka Roha a Karla Začala (Kozák 2010).

17. Jan Saidl vyráběl kovové součásti nástrojů, R. Čapek dřevěné.

18. Pod názvem Žák-Čapek-Opatrný, dnes Hudební nástroje Radek Bubrle, Náprstkova 10, Praha 1 – Staré Město.

patřili Waldemar Matuška, Jiří Suchý, Jitka Molavcová, Marek Eben, Ondřej Havelka, a především samozřejmě rozsáhlá domácí bluegrassová komunita, se pak rozšířil po roce 1990 do zahraničí; po roce 1995 – bohužel právě ve chvíli, kdy Jan Čapek umírá, i do Spojených států amerických a postupem času až do nejvyšších pater americké scény. Čapkovy nástroje dnes vlastní nejen v USA působící Radim Zenkl, ale také Andy Statman (Příloha, obr. 9), David Grisman (obr. 10), Ricky Skaggs (obr. 11), Peter Rowan, Sierra Hull, Ned Luberecki, Doyle Lawson a řada dalších.

První cesty do USA ovšem měly ještě další význam: „*tam jsem těchhle nástrojů viděl hromady, prostě na lopaty, mohl jsem porovnávat v praxi, v obchodech, v muzeích, v soukromých sbírkách, byly jich strašlivé spousty. A to mi dalo nejvíc: u banj se toho už tolik nezměnilo, tam to bylo jasné, ta konstrukce, ale hlavně jsem získal nový názor na mandolíny.*“ (Sobotka 2001: 32). Jedním z příznivých faktorů byla nabídka větší šíře typů (např. mandolíny oktávovové, mandoly, mandocella) a individuální spolupráce se hudebníky, než jakou mohou poskytnout dominantní výrobci. Výraznějším vybočením byla stavba dulcimeru či irského buzuki, z poslední doby lze zmínit vývoj rezofonického banja.

V uplynulém desetiletí se aktivity firmy rozšiřují snad ještě blíže tomu, k čemu směřoval Jan Čapek-Krist'ák, tedy k prezentaci nejvýznamnějších bluegrassových hvězd na české scéně: „*Před lety jsem začal dělat benefice, jejichž výtěžek šel Konzervatoři Jana Deyla pro nevidomé muzikanty. Hráli tam lidé, kteří ode mě mají nástroj, z Česka nebo ze zahraničí. Mezitím jsem se seznámil se svou současnou ženou, která je výrazně lepší organizátorka než já, a ještě navíc ekonomka.*“ (Čaban 2019)

Úspěch koncertu byl impulsem k dalšímu kroku: „*Řekli jsme si, že uděláme něco, co tady systematicky nikdo nedělal – že začneme vozit americké bluegrassové kapely, ty nejlepší na světě.*“ (Čaban 2019; Příloha, obr. 12) Do prostředí vrcholového bluegrassu ovšem nemohl R. Čapek vstoupit bez přípravy. Opět přichází ke slovu rodinný kapitál – díky otci musel v raném dětství „*vyslechnout stovky hodin nahrávek otce bluegrassu Billa Monroea, Flatta & Scruggse a dalších*“ (Čapek 2016: 7), a získal tak orientaci v historické hloubce i stylové šíři žánru.

Během deseti let tak proběhla série koncertů, jaké dosud neměly v českých zemích obdoby.¹⁹ Tato činnost nakonec vyvrcholila vydáním záznamu pražského koncertu mandolinisty Doyle Lawsona a kapely Quicksilver – album získalo nominaci na Grammy 2020 a v téže roce i cenu Mezinárodní bluegrassové asociace za nejlepší bluegrassové album (Příloha, obr. 13).

V téže době navíc době rozšiřují Rosta a Iva Čapkovi spektrum svých činností o rozhlasové Čapek Show, věnované aktualitám světové bluegrassové scény.

Koncertní aktivity výrazně omezila pandemie Covid-19, nečekaně ovšem zase posílila zájem muzikantů o nástroje: „*Najednou měli čas hrát a cvičit. A zároveň tím, že nechodili tolik nakupovat a necestovali, jim zbývaly peníze na utrácení za jiné věci. Pozorovali jsme také, že spousta našich zákazníků si v těžké době chce udělat radost. Neobjednávali si tak jen nástroj v základní radě, ale klidně dražší a lepší.*“ (Mertová 2021)

III.

Asi nic neilustruje naznačený přenos kulturního a společenského kapitálu lépe než dva krátké filmové dokumenty. Prvním z nich je snímek režiséra Pavla Breziny *Potlach* z roku 1965: film obsahuje i záběry ze svatby Čapkových včetně legendární sázky o piano pod borovicí.²⁰ O třiapadesát let později, v květnu 2018 vznikla reportáž ze svatby jejich syna Rosti a Ivy Loukové.²¹ Ani radikální změna prostředí – z trampské osady do zahrady průhonické restaurace –

19. Výběr zahraničních jmen: 2010 Michael Cleveland & Flamekeeper; 2011 Radim Zenkl, Mike Marshall & Caterina Lichtenberg; 2012 Blue Highway, Deadly Gentlemen, Della Mae, Cahalen Morrison a Eli West; 2013 Red Tail Ring, The Carper family, The Foggy Hogtown Boys, Mike Marshall & Darol Anger, Chris Jones, Ned Luberecki & The Night Drivers, 2013 Pete Wernick, Bill Keith, Audie Blaylock & Redline, Bearfoot, Caleb Klaunder & Reeb Williams, 2014 Sierra Hull, The Nashville Bluegrass Band, The Lonesome River Band; 2015 Alan Munde Trio a Emory Lester & Mark Johnson, Doyle Lawson & Quicksilver; 2016 The Special Consensus & Kathy Chiavola, Steve Kaufman & Gary “Biscuit” Davis; 2017 The Balsam Range; 2018 John Cowan a Darin & Brooke Aldridge Band, 2019 Rob Ickes & Trey Hensley, Jeff Scroggins & Colorado a Becky Buller, Ned Luberecki & Missy Raines, Doyle Lawson & Quicksilver.

20. „Potlach (1964) HD“. *YouTube* [online] [cit. 29. 9. 2021]. Dostupné z: <<https://www.youtube.com/watch?v=qgDUlhS22XQ>>.

21. „Rosta & Iva Čapek Big Bluegrass Wedding.“ *YouTube* [online] [cit. 29. 9. 2021]. Dostupné z: <<https://www.youtube.com/watch?v=0NtmgBZhMI>>.

není tak ohromující jako jména držitelů nejvyšších mezinárodních ocenění bluegrassové hudby střídajících se zde v několikahodinovém jam sessionu. Mezi více než třemi sty svatebních hostů nechyběli ani pamětníci Brezinova dokumentu.

Zde se v podstatě uzavírá kruh, ve kterém po dobrodružných nápadech vždy jaksi nevyhnutelně následuje jejich podivuhodné uskutečnění. A snad právě toto představuje ten nejvýznamnější kapitál, ať už jde o to umístit piano na lesní mýtinu, nebo nástroj ze své dílny na prkna nashvillské Grand Ole Opry.

Literatura:

- ADLER, Thomas 2004: Bluegrass Music and Sexuality. In: *The Bluegrass Reader*. Ed. Thomas Goldsmith. Champaign: University of Illinois Press.
- BEZR, Ondřej 2016: Bluesberry v hospodské náladě. *Lidové noviny* 29, 22. 6., s. 9.
- BEZR, Ondřej 2020: Hrál se, sportovalo i kalilo. *Kulturní magazín UNI* 30, č. 3. s. 5.
- BUFWACK, Mary A. – OWERMAN, Robert K. 1993: *Finding Her Voice. The Saga of Women in Country Music*. New York: Crown Publishers.
- ČAPEK, Rost'a (ed.) 2016: *Kristák*. Kniha vzpomínek na Honzu Čapka. [Chouzavá]: R. Čapek.
- HENRY, Murphy Hicks 2013: *Pretty Good for a Girl. Women in Bluegrass*. Champaign: University of Illinois Press.
- HESS, Ludvík 2007: Kdo hraje na benža od Rosti Čapka. *Sanquis*, č. 51, s. 80. Dostupné z: <<https://www.sanquis.cz/index1.php?linkID=art135>>.
- HRUŠKA, Jiří 2013: „Rost'a Čapek – synonymum mistrovských hudebních nástrojů.“ *Veleslavin 39. Měsíčník pro Veleslavin a okolí*, č. 4, s. 6–8. Dostupné z <http://www.veleslavin39.cz/wp-content/uploads/2020/03/FINAL_04_2013.pdf>.
- HRUŠKA, Jiří 2014: Banjo mi přidělili, říká první Schovanka Jarka Čapková. *Veleslavin 39. Měsíčník pro Veleslavin a okolí*, č. 3, s. 6–8. Dostupné z: <http://320dt8b.257.cz/files/final_03_2014.pdf>.
- SOBOTKA, Jan 2001: „Rost'a Čapek– Banja a mandolíny všeho druhu.“ *Harmonie. Klasická hudba, jazz a world music*, č. 7, s. 32–33.

Internetové zdroje:

- ČABAN, Martin 2019: „Rostislav Čapek: Nikdy nechci být továrník.“ *E15* [online] 5. 7. [cit. 29. 9. 2021]. Dostupné z: <<https://www.e15.cz/tema/osobnosti-o-byznysu/rostislav-capek-nikdy-nechci-byt-tovarnik-1350080>>.
- Čapek Bluegrass & Jazz Instruments [online] [cit. 29. 9. 2021]. Dostupné z: <<http://www.apekinstruments.com/index.php>>.
- „Čapek instruments – Ručně vyráběné mandolíny a banja.“ *Iýrobena v Česku* [online] [cit. 29. 9. 2021]. Dostupné z: <<https://www.stream.cz/vyrobeno-v-cesku/capek-instruments-rucne-vyrabene-mandoliny-a-banja-272242>>.
- POŠÍVAL, Zdeněk – ČAPEK, Rost'a 2010: „Benefice nebo výslužka.“ *Pozitivní noviny* [online] 23. 8. [cit. 29. 9. 2021]. Dostupné z: <<https://www.pozitivni-noviny.cz/clanek-2010080063>>.

- KOZÁK, Ondřej 2010: „Bluegrass, česká specialita?“ *Muzikus.cz* [online] 14. 12. [cit. 29. 9. 2021]. Dostupné z: <<http://www.muzikus.cz/pro-muzikanty-clanky/Bluegrass-ceska-specialita-tema-mesice~14~prosinec~2010/>>.
- MERTOŮVÁ, Jana 2021: „Česká hudební renesance. Ve světě slaví úspěch zdejší klavír, housle i banja.“ *Forbes* [online] 26. 6. [cit. 29. 9. 2021]. Dostupné z: <<https://forbes.cz/ceska-hudebni-renaissance-ve-svete-slavi-uspech-zdejsi-kytary-housle-i-banja/>>.
- „Rafael Tichý.“ *Wikipedie* [online] [cit. 29. 9. 2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Rafael_Tichý%C3%BD>.
- redakce 2020: „Rost'a Čapek, výrobce hudebních nástrojů známých po celém světě.“ *Luxus.cz* [online] 18. 11. [cit. 29. 9. 2021]. Dostupné z: <<https://www.luxus.cz/rosta-capek-vyrobce-hudebnich-nastroju-znamych-po-celem-svete/>>.
- „Rosta & Iva Capek Big Bluegrass Wedding.“ *YouTube* [online] [cit. 29. 9. 2021]. Dostupné z: <<https://www.youtube.com/watch?v=-0NtmgBZhMI>>.

Rostislav Čapek, Musical Instrument Maker: “Actually, there was nowhere else to go”

The Czech maker of string instruments Rostislav Čapek (*1968), and his thirty-six-year existing workshop can be a unique example of the use of social and cultural capital, which he gained from his father Jan Čapek (1940-1996), musician and collector of musical instruments, and mother, Jaroslava, also an active musician. In the 1960s, the context of Czech tramp communities contributed to the acceptance of American bluegrass music in Czechoslovakia; one of the key figures in this process was Jan Čapek (nicknamed Krist'ák). Over the years, his interest in stringed plucked instruments resulted in a remarkable collection, which included banjos, dobros, and mandolins. In 1971, he founded Schovanky, a professional all-girl musical group. Little did he know that his vision corresponded with relevant events on the American bluegrass and country music scene. For Rostislav Čapek, his parents' intensive musicianship meant that he did not choose a career as a musician but rather as a musical instrument maker. He fondly remembers his childhood visits to the violin maker Rafael Tichý (1945-1980). While at violin-making school, he also acquired basic skills for building mandolins; items from his father's collection came in handy as models for building banjos. After graduation, Čapek was employed in various musical instrument shops in Prague, until he launched his own workshop and production. His family's social and cultural capital, that is, the musical friends of his parents, were instrumental in establishing a wide range of customers. With the political changes in the 1990s, Čapek started to sell his instruments in the rest of Europe, and soon after in the USA as well. In the 2010s, Čapek Bluegrass & Jazz Instruments expanded its activities in another area: music production. The company has hosted concerts of the best contemporary American bluegrass music acts in Prague. One of the most prestigious rewards came with the release of the CD *Doyle Lawson & Quicksilver Live in Prague, Czech Republic*; in 2020 it was nominated for a Grammy Award and won the International Bluegrass Music Association Award for the Best Album of the Year. The Čapek family capital has stretched over two generations. While the father's collection of musical recordings helped the son understand the subtleties of bluegrass and country music, the son has seen his musical instruments in the hands of the best performers, such as on the stage of the Nashville's Grand Ole Opry.

Key words: Rostislav Čapek; Čapek musical instruments; instrument makers and workshops; country music in Czechoslovakia; bluegrass music; family social capital.

Přílohy:

Obr. 1: Jan a Jaroslava Čapkovi. 60. léta 20. století. Foto Archiv R. Čapka

Obr. 2: Zubatého 9, Praha 5. Foto J. Sobotka 2021

Obr. 3: Bývalý hostinec U Tučků, Holečkova 67, Praha 5. Foto J. Sobotka 2021

Obr. 4: Bývalý hostinec U Tučků, Holečkova 67, Praha 5. Foto J. Sobotka 2021

Obr. 5: Banjo vyrobené J. Čapkem a R. Knoblochem. Foto J. Sobotka 2021

Obr. 6 a 7: J. Čapek a Schovanky v Zubatého 9 během zkoušky, vpravo nahoře část sbírky nástrojů. 70. léta 20. století. Archiv R. Čapka

Obr. 8: Schovanky, Johnny Cash a J. Čapek, duben 1978. Archiv R. Čapka

Obr. 9: Andy Statman s mandolou Čapek. Archiv R. Čapka

Obr. 10. David Grisman s uke banjem Čapek. Archiv R. Čapka

Obr. 11: Ricky Skaggs s mandocellem Čapek. Archiv R. Čapka

Rostá Čapek uvádí
The Nashville Bluegrass Band

WITĚ, ŽE BUDETE HRÁT
 22. KVĚTNA V PRAZE?

JASNĚ, UVÁDÍ
 TO ROSTÁ ČAPEK!

OU YESSS...

**22. května 2014
 od 19,30 hod.**

OREA Hotel Pyramida
 Bělohorská 24, Praha 6

MIKE SIMPSON PAT ENRIGHT ALAN O'BRYEN BRYAN CHRISTIANSON ANDY TODD

Nashville Bluegrass Band

www.capek.us Vstupenky v ceně 690,- až 990,-Kč objednávejte na iva@capek.us

Partners: ATLANTIS SELECT Disková KORUNNI HAVEL HOLASEK PARTNER Městský partner: COUNTRY HOUSE muzikus.cz

Obr. 12: Plakát na koncert Nashville Bluegrass Bandu v roce 2014 zasazující americkou hudbu do tuzemského kontextu. Archiv R. Čapka

Obr. 13: Rostá Čapek (pátý zleva) a Iva Louková (třetí zleva) s mandolinistou Doyle Lawsonem a kapelou Quicksilver. Foto Matin Juha 2019